

Manifestació pel tractament que ha fet Samsung de les morts i malalties dels seus treballadors, davant de la seu de l'empresa a Seül.

La vergonya de Samsung

Cho Eun Ju tenia ganes de viure. Abans que l'haguessin de connectar a un aparell de respiració artificial perquè li costava molt respirar, aquesta treballadora de Samsung de 22 anys va assegurar a la seva mare: “No us amoïneu, em despertaré!”. Aquestes van ser les seves últimes paraules: cinc hores més tard ja era morta.

Això va passar fa set setmanes, el 10 de febrer, exactament quatre anys i mig després que Eun Ju comencés a treballar a Samsung Electronics. A la fàbrica de Tangjeong, al sud de Seül –les instal·lacions pertanyen des del 2012 a la filial Samsung Display– la seva feina consistia a retirar pel·lícules de plàstic de pantalles planes. A continuació, havia de netejar els monitors amb una solució química.

Produïen pantalles planes i circuits integrats.

Avui desenes de treballadors de Samsung pateixen leucèmia i altres malalties greus. N'hi ha que han mort. Víctimes i familiars lluiten per aconseguir indemnitzacions.

Aquell líquid feia una pudor horrible, explicava Eun Ju a la seva mare, quan encara treballava deu hores al dia a Tangjeong.

Per protegir-se del producte químic, Eun Ju es posava mascareta i guants. “És clar que he de respirar aquella pudor”, deia, “però els companys també”.

En un moment determinat, a Eun Ju li va començar a picar la pell i li van sortir erupcions cutànies a la cara. Es queixava que patia marejos i al final els ossos li feien tant de mal com si l'haguessin apallissada brutalment. Es pensava que s'havia constipat; per tant, va prendre's medicaments antipirètics. Però, a causa d'això, tenia fortes esgarriances.

Va telefonar a la seva mare: “Em trobo tan malament que no puc treballar”. Al setembre del 2013 els metges li van diagnosticar SMD, síndrome mielodisplàtica, un tipus de càncer en què la sang no es produeix a partir de cèl·lules sanes sinó de cèl·lules mare alterades genèticament.

Kim Kyung Hee, de 50 anys, la mare de la noia, ens ha citat en un cafè tran-

quil a Ulsan. Porta un anorac gris, té els ulls envermellits d'haver plorat. Aquesta ciutat industrial de la costa oriental de Corea del Sud és una aglomeració desesperant de drassanes, fàbriques de cotxes i gratacels. Aquí és on va créixer Eun Ju i, com que va morir aquí, la seva mare encara nota l'absència al seu voltant.

La mare treu el telèfon mòbil i ens ensenya una foto que es va fer Eun Ju l'any passat. S'hi veu un rostre bonic amb una mirada simpàtica. Eun Ju s'havia aprimat després de la primera quimioteràpia, però els cabells ja li havien tornat a créixer fins a tapar-li el front. Esperava un trasplantament de medul·la òssia que estava previst per a aquesta primavera.

No és només per la pèrdua d'una filla que la mare pateix. També és pels retrets que es fa perquè no va impedir que Eun Ju entrés a treballar a Samsung. Diu la mare: "El meu marit li hauria pogut pagar una carrera a la universitat després de la secundària. Però Eun Ju no tenia ganes d'estudiar, volia guanyar diners ràpidament".

Però com ho hauria pogut saber, la mare, en quin perill es ficava la filla? Els últims anys tan sols han sortit a la llum fragmentàriament els casos de malalties i de mort de treballadors de fàbriques de semiconductors i de pantalles de Samsung Electronics. Precisament de la mateixa fàbrica on treballava Eun Ju.

Des dels anys noranta, calcula l'organització sud-coreana pels drets humans Banollim, han agafat malalties greus com ara leucèmia, tumors cerebrals i esclerosi múltiple 196 empleats de fàbriques de circuits integrats o de pantalles de cristall líquid de Samsung Electronics.

Fins ara, però, només quatre dels afectats (o els seus familiars) han aconseguit que l'autoritat estatal de benestar social Kcomwel o un tribunal els reconegués les malalties com a accidents laborals, i que l'asseguradora estatal per a accidents laborals reconegués els seus drets.

Els treballadors afectats o els seus familiars han de demostrar inqüestionablement que durant anys han emmalaltit a causa de les condicions de producció de Samsung, per exemple, per la insuficient ventilació de les fàbriques de

circuits integrats, on es desprenen productes químics tòxics. Però fer aquesta demostració és complicat. I Samsung és poderós.

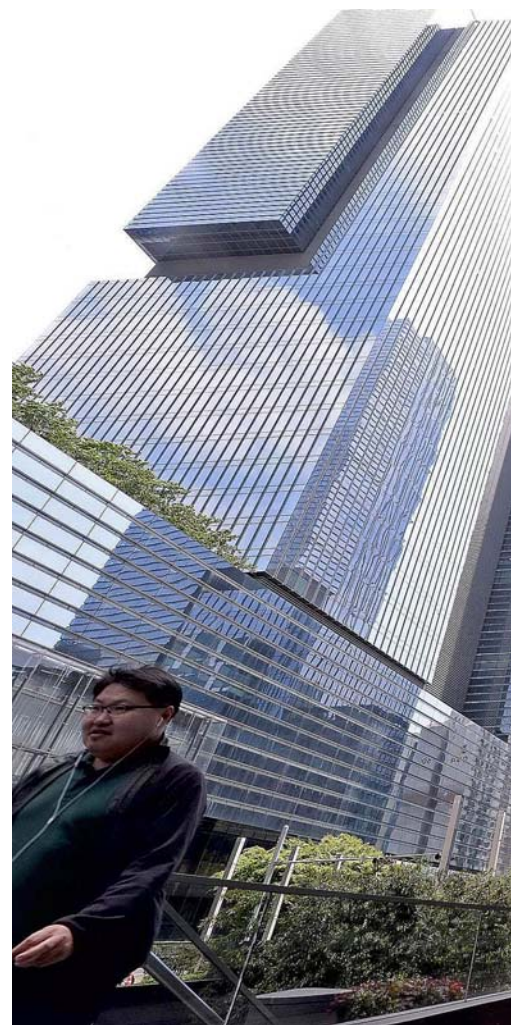
La companyia, amb el seu reguitzell de filials, de les quals Samsung Electronics és la més important, s'ha estès per Corea del Sud com un pop. Els seus ingressos es corresponen pràcticament a una quarta part de l'economia del país. A escala mundial Samsung dona feina a 400.000 persones.

En aquest macroimperi no tan sols es produeixen la majoria de mòbils, televisors i xips de memòria del món; Samsung també ven assegurances i és propietari d'hotels. El senyor d'aquest imperi era fins fa poc Lee Kun Hee, de 73 anys. Era un cap autoritari que no s'arronsava ni si calia infringir la llei. A causa de malabarismes financers tèrbols, el 2008 va ser condemnat a tres anys de presó amb llibertat condicional i a una multa d'aproximadament 109 milions de dòlars. Només un any més tard, Lee Myung Bak, aleshores president, el va indultar per mitjà d'un decret especial. Samsung era i és massa important per a Corea del Sud.

Hi ha un avantatge estratègic que fa Samsung especialment fort. La companyia és el primer productor mundial de xips de memòria i sovint també subministra els semiconductors que els competidors col·loquen als seus aparells.

Darrerament, però, aquesta empresa consentida per l'èxit ha d'entomar cada cop més revessos. El maig de l'any passat, el patriarca va patir un atac de cor i va deixar el negoci al seu fill, Lee Jae Yon, de 46 anys. A més a més, com més va, més forta és la competència. Quant als telèfons intel·ligents, Samsung viu el setge dels productors barats xinesos.

Durant anys l'empresa va fer cas omís dels casos de malalties i de mort. El maig del 2014, per primera vegada Samsung Electronics es va disculpar públicament: "Alguns ex-treballadors de Samsung han mort de leucèmia o fan front a malalties de difícil tractament, després d'haver treballat en els nostres centres de producció", admetia Kwon Oh Hyun, vice-president de Samsung Electronics. "Lamentem que no es trobés una solució a temps per a aquesta complicada qüestió, i volem aprofitar l'avinentesa per demanar sincerament disculpes als afectats". A més a més,

A dalt, l'edifici central de l'empresa Samsung Electronics. A sota, una fàbrica d'aquesta em-

presa. Des dels anys 90, uns 196 empleats han agafat malalties greus com ara leucèmia, tumors cerebrals o esclerosi múltiple.

Samsung Electronics, en principi, va expressar la seva disposició a indemnitzar els afectats “adequadament”.

Que hi hagi una relació causal entre els casos de malalties i les condicions laborals, si més no a les seves fàbriques de circuits integrats –especialment per l’ús de productes químics tòxics–, Samsung Electronics avui dia encara no ho reconeix. Sí que negocia amb les famílies afectades i l’ONG Banollim, però no es preveu que s’arribi a un acord.

Que Samsung Electronics s’hagi compromès a dialogar s’explica per la pressió pública, generada per una pel·lícula que l’any passat va commoure el país. Portava per títol *Una altra promesa* (en coreà: *Ddo Hanai Yaksok*), una al·lusió sarcàstica a l’eslògan de Samsung “Una altra família” (en coreà: “Ddo Hanai Gajok”). El film explica la història del taxista Hwang Sang Ki, la filla del qual, Yu Mi, mentre treballava a la fàbrica de xips de Samsung Electronics, va contreure leucèmia i el 2007, a 22 anys, va morir. A la pel·lícula l’empresa es diu Jinsung.

Segons la pel·lícula, Samsung va intentar impedir als familiars que l’autoritat estatal de benestar social Kwomcel reconegués la malaltia de la filla com a accident laboral. Samsung ho ha negat, en conversa amb *Der Spiegel*. L’empresa assegura que va posar a disposició de Yu Mi els documents necessaris per a la sol·licitud.

El que queda clar és que el 2009 Kwomcel va denegar la sol·licitud al pare. No va ser fins que va presentar una demanda al jutjat que, el 2011, va aconseguir en primera instància que s’havien de reconèixer com a accident laboral la malaltia i la mort de la seva filla. Durant el seu torn, així ho va afirmar el tribunal, la noia va estar exposada a substàncies químiques perilloses. Això va ser un èxit sorprenent, per a tot Corea del Sud.

Perquè el poderós productor havia enviat fins i tot uns quants advocats al procés que, des de la banda de l’autoritat de benestar social, lluitaven contra les reclamacions dels propis treballadors. En un gest de bona voluntat, ara Samsung Electronics renuncia a aquesta pràctica polèmica. Però víctimes i familiars encara esperen una indemnització.

Jeong Ae Jeong, de 37 anys, té un aspecte delicat, els cabells li pegen

A dalt i a l'esquerra, cartell i fotogrames de la pel·lícula coreana *Una altra promesa*, que conta la història del taxista Hwang Sang Ki, la filla del qual, Yu Mi, emmalati de leucèmia quan treballava a la fàbrica de xips de Samsung Electronics. A sota a l'esquerra, Hwang Yu Mi a casa seva casa, pocs mesos

com a una nena davant del front. Sembla una bona noia i no pas algú que lluita des de fa anys contra un colós de la indústria. Però no vol cedir fins que no aconseguixi una indemnització de Samsung. S'hi juga l'honor de Hwang Min Ung, el seu marit.

Del mort, només li'n queden uns quants records, entre els quals una acreditació per entrar a la fàbrica amb un cordill blau i unes quantes fotografies als àlbums de família. La parella es va conèixer a Giheung, una fàbrica de xips de memòria que Samsung té a Seül. Ell hi feia de mecànic; ella era una obrera. L'octubre del 2004 els metges li van detectar leucèmia. Nou mesos més tard es va morir, poc després que Jeong donés a llum el seu segon fill.

Durant anys Jeong va manifestar-se amb altres familiars davant la central de Samsung a Seül, normalment ensenyava una foto emmarcada del seu marit. No deixava que la traguessin d'allà:

la van multar per alteració de l'ordre públic i la van condemnar a dos anys de presó amb llibertat condicional, explica Jeong. Va presentar una demanda contra l'autoritat de benestar social, que havia refusat reconèixer la mort del seu marit com a accident laboral. La demanda no va prosperar.

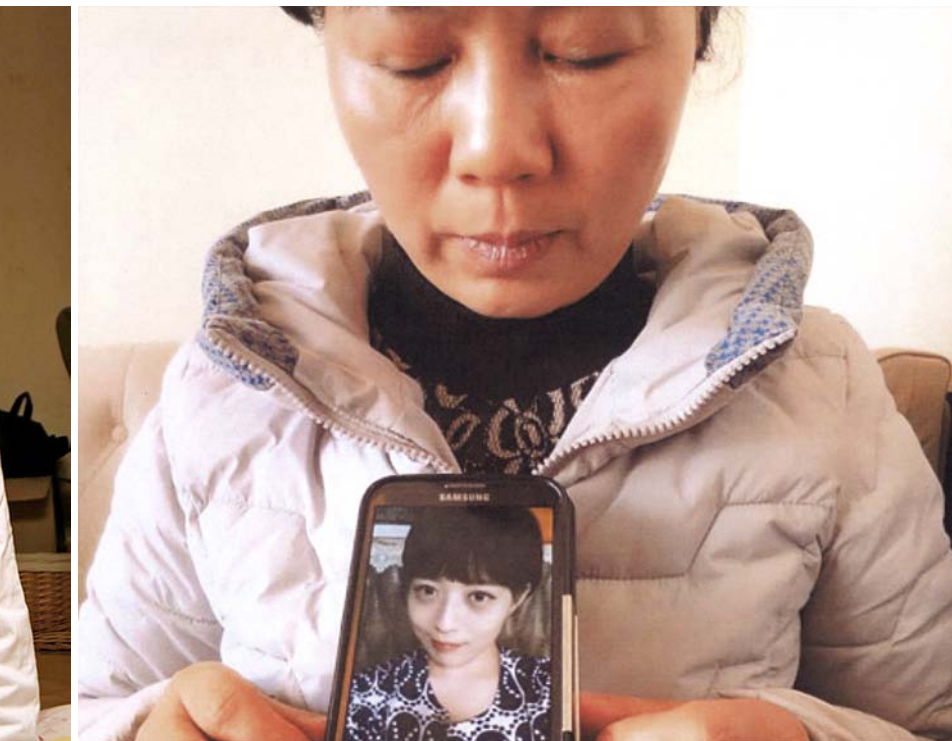
Juntament amb altres famílies de víctimes ara negocia amb Samsung Electronics. En aquesta variant coreana de taula rodona també hi ha tres experts independents i representants de l'ONG Banollim. Les converses són complicades, diu una cofundadora de Banollim, Lee Jong Ran, que tem que Samsung només indemnitzi una part de les víctimes per reparar de pressa davant del món el dany a la imatge de la marca.

Per això Banollim insisteix que d'ara endavant Samsung i altres empreses s'han de sotmetre a controls independents i sense avis previ. A més a més, l'organització vol impedir que

abans de morir el 2007. A la dreta Kim Kyung Hee mostra una foto de la seua filla Cho Eun Ju, treballadora de Samsung morta de leucèmia.

s'ignori algunes víctimes a l'hora de repartir les indemnitzacions a què aspiren perquè treballaven per encàrrec d'empreses subcontractades a les fàbriques de Samsung. Sobre això Samsung s'expressa sense ambages: "Seria inapropiat que Samsung verifiqués indemnitzacions que afecten treballadors d'altres empreses".

Son Kyung Joo és un d'aquests casos tràgics que podrien ser retallats i, pel que sembla, ell mateix ja ho temia abans de morir de leucèmia, a 53 anys, l'agost del 2012. Empleat de l'empresa subcontractada Gigatech, va contribuir com a gestor a organitzar la producció a la fàbrica de xips de Samsung a Giheung. Poc abans de morir, va deixar un encàrrec al seu fill gran, Seong Bae: "Si em passa alguna cosa, vés a parlar amb Banollim".

Ara Seong Bae té 25 anys i estudia relacions internacionals a Seül. Ens ha citat en un restaurant. Al seu telèfon Samsung, hi porta sempre a sobre el que l'empeny a resistir: fotos commovedores. S'hi veu el seu pare lluitant entre la vida i la mort. Al final tenia la boca inflamada per la quimioteràpia. Cada cop podia menjar menys i li havien de donar l'aliment líquuat.

Quan encara era a l'hospital, el pare escrivia un blog privat des de la seva

tauleta Samsung. Hi descrivia com havia instal·lat noves cadenes de muntatge a la fàbrica de Samsung. "El meu pare volia deixar-nos tantes proves com fos possible", diu Seong Bae.

Al blog, s'hi llegeixen frases com la següent, de la qual el fill dedueix la responsabilitat de Samsung Electronics de la mort del seu pare: "Durant els tres o quatre mesos en què s'ha instal·lat l'equipament, l'entorn de treball estava en molt males condicions; no es podia evitar exposar-se a substàncies perjudicials".

Amb aquestes declaracions, el fill ha rebut carbasses de la primera instància de l'autoritat de benestar social. Però no vol abandonar fins que la mort del seu pare no sigui reconeguda com a accident laboral per l'Estat; encara que indirectament desafii l'empresa més poderosa de Corea.

Per a una cosa així cal valor, perquè Samsung sembla que tingui ulls a tot arreu. La mare d'Eun Ju, la treballadora que va morir fa poc, explica com directius de la filial Samsung Display van presentar-se diverses vegades al llit de mort de la seva filla. Ho va trobar inquietant, sobretot perquè els enviats no oferien cap ajuda, ni emocional ni econòmica.

Al contrari. Quan va parlar a la gent de Samsung d'indemnitzacions, ells ho van rebutjar. Samsung Display, parlant amb *Der Spiegel*, diu que no hi ha d'haver indemnitzacions: Eun Ju no va estar en contacte amb substàncies químiques en dur a terme les seves tasques. L'empresa, tanmateix, ha "pagat íntegrament la majoria de factures mèdiques" després de l'aparició de la malaltia. I diu que s'indemnitza la família per la pèrdua de la filla, "en el marc de la política personal de l'empresa".

De tota manera, ni així Eun Ju no tornarà a la vida. Al funeral d'Eun Ju, que va durar diversos dies, també hi va haver representants de Samsung, diu la mare. "Em pregunto què volen". Sigui com sigui, Eun Ju ja en tenia prou, de Samsung, abans de morir-se. Va dir a la mare: "Quan em recuperi, no hi treballaré mai més, a Samsung".

Wieland Wagner

© *Der Spiegel*

Traducció d'Arnau Figueras